

FLOOR KORTE

Haal meer uit je MOESTUIN

50 eenvoudige, creatieve en duurzame projecten

van
MOESTUIN-
EXPERT
FLOOR

* MOESTUINBAKKEN ONTWERPEN

* RECEPTEN UIT
EIGEN TUIN

* DIY-PROJECTEN VOOR EEN
DIERVRIENDELIJKE TUIN

* OOGST INMAKEN

FLOOR KORTE

Haal meer uit je
MOESTUIN

50 eenvoudige, creatieve en duurzame projecten

KOSM•S

Kosmos Uitgevers Utrecht/Antwerpen

INHOUD

INLEIDING	7		
MOESTUINPLANNEN	11		
1. Bodemtype bepalen	12	26. Water opvangen	134
2. Een moestuinplan maken	14	27. Irrigatiepot	140
3. Wisselteelt en combinatieteelt	20	28. Moestuinplanten vermeerderen	144
4. Mini-moestuinkratje	26	29. Tomaten uitgelicht	150
5. Kruidentuintje	30	BIODIVERSITEIT	159
6. Moestuinplan 1 m ²	34	30. Bijenschijfje	160
7. Moestuinplan 8 m ²	36	31. Insectendrinkbadje	162
8. Moestuinplan 25 m ²	42	32. Insectenhotel	166
9. Moestuinplan 100 m ²	44	33. Oorwormenpotje	170
10. Van tegeltuin naar moestuin	48	34. Vogelvoederhuisje	172
11. Duurzame borderranden	52	35. Vogelhuisje	178
		OOGST VERWERKEN	185
BODEM VERBETEREN	57	36. Oogstmandje	186
12. Compost maken	58	37. Zaden oogsten en bewaren	190
13. Wormenhotel maken	66	38. Eetbare zaden inleggen	194
14. Manieren om de bodem te verbeteren	70	39. Droogrek voor kruiden	198
15. Groenbemesters zaaien	74	40. Kruidenzout	202
		41. Groente en fruit drogen	206
KWEKEN: OVER HET ZAAIEN, HET PLANTEN EN HET VERZORGEN	81	42. Bloemendroogpers	210
16. Plantenlabels	82	43. Wecken en inmaken	214
17. Zadenbox op wielen	88	RECEPTEN	221
18. Zaaïen in een kweekbakje	92	44. Groentesmeersels	222
19. Eigen persblokjes maken	98	45. Jam	226
20. Zaaï-bun	102	46. Siroop	230
21. Zaaïhulp maken	106	47. Mosterd	234
22. Kweekhuis	110	48. Oost-Indische kers	238
23. Koude bak	114	49. Courgette	242
24. (Muur)kas	120	50. Tomaten	248
25. Klimhulpjes	130	DANKWOORD	255

INLEIDING

Als kind al was ik ofwel buiten in de tuin iets aan het knutselen of bouwen, ofwel zat ik binnen te tekenen. Ik bedacht iets en maakte het vervolgens zelf. Ik hou van iets bedenken en het dan te realiseren, het liefste ook metéén en met spul dat ik al heb liggen. Dat daagt me uit om creatief te denken en te werken met wat ik voor handen heb. En als het dan lukt, maak ik daadwerkelijk een sprongetje van geluk!

In onze eigen tuin en moestuin doe ik precies hetzelfde: dingen maken met wat we hebben liggen. Soms om een praktisch probleem op te lossen (dat kom je in de moestuin nog weleens tegen), soms om iets makkelijker te maken, en soms gewoon om meer sfeer toe te voegen.

Daarom is dit boek ook echt Floor. Het is helemaal geschreven vanuit mijn eigen ervaring en manier van werken. Ik hou van korte, concrete projecten die overzichtelijk zijn en voldoening geven. Iets maken, afvinken en trots zijn op het resultaat: dat is precies wat mij motiveert en waar ik blij van word.

Voordat we verdergaan wil ik jullie graag eerst uitleggen waarom ik heb gekozen voor deze titel, 'Haal meer uit je moestuin'. Je zal je misschien afvragen: 'maar Floor, meer is echt niet altijd beter, toch?' Dat klopt! Meer is zeker niet altijd beter, dat weet ik maar al te goed. Maar ... in de moestuin soms juist wél. Méér plezier, méér rust, méér overzicht, méér biodiversiteit, méér hergebruik, méér creativiteit, méér geldbesparing, méér

bewustwording, méér oogst om te bewaren en méér voldoening van wat je met je eigen handen hebt gemaakt. Maar onthoud altijd: het is geen wedstrijd in de tuin. Tuinieren is zo leuk omdat het helemaal van jou is, en daarom kun je er ook doen en van maken wat je wil. In dit boek laat ik vooral mijn ervaring zien op een laagdrempelige, duurzame manier, die je kunt toepassen bij jouw eigen ritme, ruimte en stijl. Zo kun jij, net als ik, meer halen uit je moestuin, en met dat 'meer' doel ik dus op het voorgaande, en vooral: méér verbinding met de natuur om je heen, een plek waar je trots op bent, waar je tot rust komt, en waar alles – van grond tot oogst – samenwerkt en in balans is.

Dit boek is opgebouwd uit 50 verschillende projecten waarmee je op een toegankelijke manier meer uit je moestuin haalt. Elk project heeft een duidelijk begin en einde, is praktisch en haalbaar, en biedt ruimte voor je eigen creativiteit. De projecten leveren écht iets op; van een zelfgemaakt moestuinplan of een insectenhotel, tot een courgettesaus.

De projecten zijn verdeeld over zes deelhoofdstukken, die samen alle onderdelen bevatten voor een duurzame, gezonde en fijne moestuin die bij jou past:

1. Moestuinplannen
2. Bodem verbeteren
3. Kweken: over het zaaien, het planten en het verzorgen
4. Biodiversiteit
5. Oogst verwerken
6. Recepten

Deze opbouw is logisch – van plan en opzet tot uiteindelijke oogst – maar dat betekent niet dat je dit boek van a tot z moet lezen! Het zijn 50 losse projecten, en je kunt zelf bladeren en kiezen wat je wil. Heb je dit boek net gekocht of gekregen, blader je erdoorheen en lijkt het je leuk een oogstmandje (Project 36) te maken? Ga je gang! Of heb je op dit moment juist behoefte aan klimhulpjes voor je planten? Dan kun je meteen naar Project 25 gaan. Waar relevant, wordt er *binnen* de projecten ook verwezen naar andere projecten. Zo weet je zeker dat je geen essentiële stappen overslaat, en krijg je meteen nieuwe, passende ideeën wanneer je met een project bezig bent.

Elk project is duidelijk opgebouwd uit:

- een inleiding met uitleg over hoe en wat, en waarom het handig/belangrijk is,
- een overzichtelijk stappenplan dat je makkelijk kunt volgen (vaak inclusief heldere tekeningen), en
- een lijst met benodigdheden.

Overigens ga ik ervan uit dat je basisgereedschap, zoals een potlood, liniaal, rekenmachine (op je telefoon), meetlint of rolmaat, hamer, schroevendraaier, touw en gieter, wel in huis hebt. Deze heb ik dus niet expliciet benoemd. Andere spullen die je per project nodig hebt, zijn natuurlijk aangegeven!

Zoals je wel verwacht, heb ik geprobeerd enkel materialen te gebruiken die duurzaam zijn. Vaak zijn dit dus spullen die je al hebt liggen, die in de natuur te vinden zijn, of die als ‘afval’ gezien worden. Soms kies ik toch voor materialen als plastic, omdat die ofwel tweedehands ruim voorradig zijn, ofwel véél langer meegaan dan alternatieven. En soms kom je er toch niet onderuit om iets aan te schaffen. Denk aan houten planken (als je die echt niet ergens tweedehands kunt vinden), een droogoven (als je dat wilt) of natuurlijke beits. Bij die laatste bijvoorbeeld is de afweging gemaakt ‘iets nieuws moeten kopen’ versus ‘door het project met beits te behandelen gaat het jàren langer mee’.

Ook gebruik ik zelf zoveel mogelijk biologische producten. Van compost tot beits, en van zaden tot suiker. Bij de benodigdheden en ingrediënten heb ik dit vermeld. De biologische variant van het product is doorgaans beter voor het milieu, de gezondheid en/of de wereld. Uiteraard kan je (uit kostenoverweging of als je geen biologische versie kan vinden) ervoor kiezen om de niet-biologische variant te gebruiken.

Maar, al die projecten ... dat klinkt toch best ingewikkeld. Uiteraard weet ik dat iedereen haar of zijn eigen kennis en ervaring heeft qua tuin en klussen.

Daarom heb ik elk project voorzien van een moeilijkheidsgraad:

één radijs: het project is écht eenvoudig en snel uitvoerbaar;

twee radijsjes: het project vraagt wat meer tijd of aandacht, maar is niet echt complex;

drie radijsjes: het project is best ingewikkeld (maar zeker wel te doen!), duurt wat langer en/of kun je beter met iemand samen uitvoeren.

Alle illustraties in dit boek heb ik overigens zelf getekend. En daar ben ik hartstikke trots op! Ik wilde dat dit niet enkel een praktisch naslagwerk werd, maar ook een boek dat je graag openslaat, zowel binnen als buiten in de tuin. Dat is denk ik wel gelukt.

Ik wens je heel veel plezier en weet zeker dat er projecten bij zitten die bij jou passen én die jouw moestuin een boost zullen geven!

Liefs,

FLOOR

Floor schreef eerder:

Floors moestuin. Eenvoudig handboek voor het zaaien, planten en oogsten van groente en fruit

De groene tuin. Stap voor stap naar een oase vol planten, bloemen en groenten
De moestuin. My stressfree zone

Een jaar in de moestuin, journal. Groenten, fruit en kruiden uit je eigen tuin

Moestuin agenda – sinds 2021

Website:

www.floorsmoestuin.nl

Instagram:

@_floorkorte

YouTube:

Floors Moestuin

PETER
PAPRIKA
KAS

MAIS / ZORNMESEM
COURGETTE
AUBERGINE
KINDELK
DOBERNIT
DRUMMET
TUNBOKN
BOCKSEENEN
PASTINAK
WORTEL
MUSKAT
MANGOLD

MOESTUIN- PLANNEN

‘Een goed begin is het halve werk’, en dat geldt zeker voor de moestuin! Natuurlijk zou je zomaar kunnen beginnen, een spade in de grond zetten, wat zaadjes op de grond strooien, maar zien het waar schip strandt ... maar eerst een duidelijk plan maken, heeft onwijs veel voordelen! Met een duidelijk plan leg je namelijk de basis en creëer je overzicht en structuur, en daarmee rust tijdens het tuinseizoen. Met zo’n (eenvoudig) plan weet je precies wat waar komt te staan, en hou je rekening met zon, bodem en ruimte. En dat vergroot de kans op een gezonde, productieve oogst. Goede plannen, zoals hierna worden uitgelegd, helpen bovendien plagen en ziektes te voorkomen.

Zo’n plan klinkt misschien groot en professioneel en ingewikkeld, maar is niet meer dan een overzichtje van wat waar komt te staan, waarmee je een leidraad hebt voor het jaar. Ook

is het handig om een moestuinjournal of notitieboekje te gebruiken om hierin je plannen én resultaten bij te houden. Zo leer je van eerdere seizoenen en verbeter je je moestuin elk jaar.

In dit hoofdstuk gaan we dus stap voor stap aan de slag met het maken van een moestuinplan. We bespreken jouw bodemtype, de indeling van de tuin, en de principes van combinatie- en wisselteelt. Daarnaast vind je praktische voorbeelden, van een mini-moestuin in een krat tot uitgewerkte plannen van 1 m², 8 m², 25 m² en 100 m², elk met een duidelijke tekening die je zo kunt overnemen of als basis kunt gebruiken voor jouw eigen invulling.

Tot slot ontdek je hoe je een tegeltuin kunt omvormen tot moestuin, en hoe je verschillende border-randen kunt

PROJECT
1

BODEMTYPE BEPALEN

Als je een moestuin hebt, kom je niet onder de grond uit ... de bodem is alles, en een gezonde bodem is essentieel! Het is dus ook een goed idee om, als een van de eerste stappen bij een moestuin, te onderzoeken wát voor een bodem je hebt, voordat je daadwerkelijk gaat planten.

Is de textuur van de grond zanderig, leemachtig of kleiig? Dat bepaalt namelijk hoeveel vocht, voeding en lucht de bodem kan vasthouden én welke verbeteringen die nodig heeft om geschikt te zijn voor moestuin waar je ook daadwerkelijk volle en gezonde oogst uit kunt halen.

Moeilijkheidsgraad:

GRONDTEST

Oftewel: pak een handje grond uit je tuin en bekijk, voel en kneed dit met je vingers, en bekijk daarna het schema hieronder. Doe deze grondtest met licht vochtige grond; als hij te nat is kun je namelijk alles kneden en plakken en is de test minder goed uit te voeren. Kijk meteen ook of er leven in de bodem zit: zie je wormen en andere beestjes kriebelen? Dat is een goed teken! Is je grond heel erg droog, valt hij direct uit elkaar en weg tussen je vingers, en zie je weinig bodemleven? Dan is de bodem waarschijnlijk verschaald, en heb je een bodem waar weinig planten goed op zullen groeien. Dit zal dus zeker verbeterd moeten worden (zie Project 14).

Hieronder vind je een handig schema waarmee ik het je wat makkelijker maak om je grondtype te herkennen. En ik leg uit wat je kunt doen om je grond te verbeteren.

SCHEMA TYPE GROND HERKENNEN

Zandgrond

- Licht van kleur, rul en korrelig.
- Valt direct uit elkaar, niet te kneden.
- Droogt snel uit, voeding spoelt snel uit, warmt snel op.
- Deze heeft vooral veel compost nodig: het eerste jaar 8 cm compost, alle opvolgende jaren 5 cm compost in alle bedden in de moestuin.

Kleigrond

- Grijsbruin van kleur, zwaar en plakkerig en ruikt stevig naar grond.
- Goed kneedbaar, vormt een stevig lint of rolletje.
- Houdt water lang vast, kan snel dichtslibben.
- Zand licht uitstrooien + compost 5 cm in alle bedden in de moestuin, en groenbemesters (zie Project 15) voor de structuurverbetering zodat water beter weg kan lopen.

Leemgrond (mix van klei en zandgrond)

- Donkerder, korrels zijn fijn maar voelbaar.
- Je kunt er een rolletje van maken, maar het breekt snel.
- Houdt voeding goed vast, luchtig, vruchtbaar.
- Jaarlijks compost ter onderhoud van 3 cm in alle bedden in de moestuin.

Veengrond (ook wel turf genoemd)

- Donkerbruin, bijna zwart van kleur, sponsachtig en valt uit elkaar in stukjes.
- De grond beweegt wat mee als een spons, je kunt er een bolletje van maken.
- Houdt water heel lang vast, soms te lang, wat kan zorgen voor wortelrot. Heeft een lage pH-waarde.
- 5 cm compost in alle bedden, en groenbemesters (zie Project 15) voor structuurverbetering zodat water goed wegloopt.

PROJECT
16

PLANTENLABELS

Een tip die ik eigenlijk altijd meegeef aan moestuinierders:
of je nu eerst voorzaait in een zaaitray om later de zaailingen
uit te planten in de volle grond of in een kas, of dat je direct
buiten in de volle grond de zaden plant: zet er altijd een
naamlabel bij!

Op die manier weet je namelijk precies wat je waar hebt gezaaid.
Misschien begin je met het zaaien van twee simpele plantjes
die je makkelijk kan onthouden, maar voor je het weet ben je
toch met een dozijn verschillende zaden in de weer,
en vergeet je – zonder naamlabels – gegarandeerd waar wat
ook alweer stond. Ik spreek uit ervaring ...

Moeilijkheidsgraad:

Naamlabels zijn niet alleen praktisch om verschillende gewassen uit elkaar te houden, maar ook om bepaalde rassen van elkaar te onderscheiden. Zeker wanneer je verschillende soorten tomaten, pompoenen of pepers zaait, of bijvoorbeeld zowel augurken als komkommers (die in het begin sterk op elkaar lijken), voorkomt een label verwarring!

Daarnaast leer je door te labelen je zaailingen beter kennen, zonder dat je meteen alles moet onthouden. Elke keer als je naar de opkomende plantjes kijkt, zie je de naam er geschreven bij staan. Makkelijk én leerzaam. Bij het planten van zaden in de volle grond, direct in de moestuin komt er vaak ook, rondom de zaailingen, onkruid omhoog. Goedgeplaatste naamlabels helpen je dan de jonge zaailingen van het onkruid te onderscheiden.

Er zijn in de winkel veel kant-en-klare naamlabels te koop. Maar uiteraard is het veel leuker en heel veel duurzamer om ze gewoon zelf te maken van materialen die je al in huis hebt óf die je kunt vinden in de natuur!

Algemene tips voor het maken van naamlabels

- Gebruik altijd een watervaste stift. Zo blijft de tekst goed leesbaar, ook na een regenbui of een paar weken zon.
- Kies materiaal dat ten minste één groeiseizoen meegaat, zoals hout, stevig plastic of metaal.
- Noteer duidelijk de naam van het gewas, het ras en eventueel de zaaidatum. Zo kun je beter volgen hoe elk gewas zich ontwikkelt. Beter iets te veel informatie dan iets te weinig.
- Label direct na het zaaien. Daarmee voorkom je verwarring en weet je zeker wat waar staat. >>

50 projecten om meer oogst, vreugde en voldoening uit je moestuin te halen!

Heb je een klein tuintje, een balkon of een dakterras? Of juist veel grond? In dit boek presenteert Floor Korte 50 creatieve en duurzame projecten – van een compact insectenhotel voor het balkon tot het bouwen van een ruimtebesparende kas.

Alle projecten zijn makkelijk uitvoerbaar, stap-voor-stap beschreven en voorzien van sfeervolle foto's en heldere, door Floor zelf getekende illustraties. Vergroot de biodiversiteit, verhoog je oogst en verbeter de uitstraling van je tuin. Met de hulp van Floor kan het allemaal. Inclusief heerlijke recepten om je eigen oogst te verwerken.

floorsmoestuin.nl

**KOS
MOS**

NUR 423
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen

www.kosmosuitgevers.nl